Besvarelse 10-dages forespørgsel fra EL til BA om råstofindvinding Hjelm Banke

Borgmesterens Afdeling
Sekretariatet for Aarhus ReWater
Aarhus Kommune

Rådhuspladsen 2
8000 Aarhus C

Direkte telefon: 41 85 40 11

Sag: EMN-2024-031353
Dokumentnummer: 15714191

Sagsbehandler:
Nadja Juul Vibe

Isabella Heilmann, Enhedslisten, har den 26. februar 2026 fremsendt en 10-dages forespørgsel om råstofindvinding.

1. **Hvorfor skrev man ikke en ny ansøgning efter planklagenævnets dom med udelukkende henblik på behovet for råstofindvinding til Rewater projektet?**

Aarhus Vand har netop fået tilladelse af miljøstyrelsen til råstofindvinding. Tilladelsen er pt. i høring.

Ansøgningen er en fælles ansøgning med Aarhus Havn. Da Yderhavnen blev underkendt, var Aarhus ReWater allerede forsinket og projektet var derfor presset. Af hensyn til ikke at risikere at forsinke Aarhus ReWater yderligere besluttede man at fastholde den fælles ansøgning, selvom man vidste at Yderhavnen ikke skulle realiseres. På daværende tidspunkt var det også meningen at en mindre del af sandet skulle bruges til udvidelsen af Omniterminalen. På grund af den lange sagsbehandlingstid har Aarhus Havn indvundet disse råstoffer fra såkaldte fællesområder.

Det har taget 5 år fra ansøgningsprocessen blev iværksat til tilladelsen er givet. Hvis tilladelsen påklages, skønnes det at tage yderligere min. 1,5 år.

Til Tangkrogen og Aarhus ReWater-projektet kan der indvindes op til 2 mio. m3 sand. Den samlede ansøgning var på 8 mio. m3. De resterende 6 mio. m3 der var tiltænkt Yderhavnen og Omniterminalen, vil derfor ikke blive udnyttet.

2. **Kan Aarhus Havn indvinde de råstoffer der gives i tilladelsen uden at bruge det på udvidelsen af Aarhus havn?**

Aarhus Havn har ikke en anlægstilladelse til en udvidelse af Yderhavnen og derfor vil de ikke kunne udnytte tilladelsen.

3. **Hvorfor bremses projekter som marselistunnelen og råstofindvinding i 506 Hjelm Banke ikke efter planklagenævnets dom?**
4. **Hvorfor annulleres ansøgningen ikke efter planklagenævnets dom?**
5. **Hvilken betydning har tilladelsen til råstofindvinding i moselgrunden for de vedtagne beslutninger i planklagenævnet?**

<u>Spørgsmål 3, 4 og 5 besvares samlet nedenfor:</u>
Planklagenævnet har alene forholdt sig til planlægningen af Yderhavnsprojektet. Planklagenævnets afgørelse har ikke betydning for andre projekter, ligesom planklagenævnet heller ikke har taget stilling til råstofindvinding da

det er en anden myndighed (Miljøstyrelsen) der giver tilladelsen hertil og derved et andet klagenævn der skal tage stilling til en evt. klage over indvindingstilladelsen.

I et projekt som Helhedsplan Tangkrogen, som Aarhus ReWater er en del af, er tre myndigheder involveret: Aarhus Kommune, Kystdirektoratet og Miljøstyrelsen. De forskellige roller er beskrevet nedenfor.

Myndighed	**Ansvarsområder**
Aarhus Kommune	*Planloven* Kommuneplan Lokalplan *Miljøbeskyttelsesloven* Spildevandsplan Udledningstilladelse *Byggeloven (Bygningsreglementet)* Byggetilladelse *Miljøvurderingsloven* Miljøvurdering af planlægningen (MV) Miljøkonsekvensvurdering af projektet (VVM)
Kystdirektoratet	*Kystbeskyttelsesloven* Tilladelse til etablering af anlæg på søterritoriet.
Miljøstyrelsen	*Råstofloven (Råstofbekendtgørelsen)* Tilladelse til indvinding af råstoffer Miljøvurderingsloven Miljøkonsekvensvurdering (VVM) af råstofindvindingen

Der er et tæt samarbejde mellem myndighederne, blandt andet er der en løbende dialog mellem myndighederne med henblik på koordinering af Aarhus Kommune og Kystdirektoratets behandling af bygherrernes miljøkonsekvensvurdering (VVM) af projektet.

Det er muligt at klage over vedtagelsen af en kommuneplan eller lokalplan til Planklagenævnet. Planklagenævnet er et domstolslignende organ. Man kan ikke få en dialog med dem på forhånd. Planklagenævnet er ikke en myndighed, som kan træffe beslutninger, om hvad kommunen skal gøre – men de kan vurdere om ”spillereglerne” beskrevet i Lov om planlægning er fulgt, eks. om det med funktionelle og planmæssige begrundelser er godtgjort (dokumenteret), og at der er behov for at inddrage søterritorie.

Havneudvidelsen og planlægningen for Helhedsplan Tangkrogen adskiller sig på flere centrale punkter – formål, omfang, planlægningsmæssig og juridisk status.

Formålet med havneudvidelsen var at udvide erhvervshavnen for at imødekomme fremtidige logistik- og godsbehov (Infrastruktur og erhvervsudvikling).

Formålet med Helhedsplan Tangkrogen er at etablere et nyt tidssvarende renseanlæg til spildevand (teknisk forsyning) og udvide Marselisborg Lystbådehavn (rekreativt formål).

Begge projekter omfatter inddragelse af søterritorium, dog inddrager Helhedsplan Tangkrogen væsentlig mindre søterritorium end havneudvidelsen. Tilsvarende forudsætter begge projekter omfattende planlægningsmæssige processer og omfattende dokumentation i form af redegørelser og begrundelser.

6. **Er der nuværende planer om et alternativ til det sidste havneudvidelsesprojekt?**
7. **Hvilken betydning vil en ny yderhavn have for klima og miljø?**
8. **Hvad har processen af betydning for de demokratiske spilleregler? Kan Aarhus Havn omgå planklagenævnets dom med justeringer i den tidligere byrådsbeslutning?**
9. **Hvornår kan byrådet forventes at blive præsenteret for sådan en sag?**
10. **Er der dokumentation for at der er behov for en ny yderhavn?**

Spørgsmål 6, 7, 8, 9 og 10 besvares samlet
En fornyet sag om en havneudvidelse vil kræve en godkendelse fra Byrådet.

Planklagenævnets afgørelse handlede om formalia, hvis de formalia blev rettet, ville Aarhus Havn godt kunne fremsende en ny ansøgning til Byrådet. Det er der ikke planer om.

11. **Hvorfor har man ikke givet fuld offentlighed i aktindsigten om dialog med Envidan, når der ikke er nogen kommercielle argumenter mht. fortrolighed?**

Aarhus Vand oplyser følgende:
Aarhus Vand modtog i oktober 2025 en anmodning om aktindsigt i alt materiale mellem en af vores rådgivere og Aarhus Vand. Det har vi ad to omgange udleveret til aktindsigtsansøger. De virksomheder, der er omfattet af aktindsigtsanmodningens forskellige dokumenter, har forholdt sig til, hvilke oplysninger de ikke ønskede udleveret i relation til reglerne om GDPR og oplysninger af forretningsfølsom karakter. Det har Aarhus Vand bedt et

advokatfirma om at gennemgå punkt for punkt. Det er således advokatfirmaets behandling heraf, der danner grundlag for det udleverede materiale.

12. Er der dokumentation for at alternativer til Rewaters placering på land vil forsinke processen og at Rewater dermed ikke kan udvides i etaper på land fx ved det eksisterende Marselisborg rensningsanlæg, for at undgå at indvinde råstoffer på havbunden til landindvinding som ellers vil tage 4 år?

I forbindelse med den seneste byrådsbehandling af Aarhus ReWater bad Aarhus Vand NIRAS vurdere, hvad det tidsmæssige ville betyde for projektet, hvis der skulle findes en alternativ placering eks. et af de fremsendte forslag fra Beskyt Havmiljøet. NIRAS vurderede at det ville forlænge projektet betydeligt.

Aarhus Vand har siden byrådsbehandlingen genbesøgt pladsbehovet for Aarhus ReWater. Vurderingen er, at anlægget ikke kan gøres mindre da det allerede er et såkaldt kompakt anlæg. Samtidig skal der være plads til at Aarhus Vand kan leve op til både nuværende og fremtidige rensekrav. Aarhus Vand har også kigget på muligheden for at etablere dele af anlægget hvor Marselisborg Renseanlæg er i dag, dette vurderes ikke teknisk muligt.

Anders Winnerskjold
Borgmester

/

Martin Østergaard Christensen
Stadsdirektør